

‘Het leven in Moskou is keihard’

Het trio Berlin maakt stadsportretten op film, maar wel bestemd voor het theater. Voor zijn nieuwste project vloog het trio naar Moskou, om daar de inwoners te bevragen over hun stad. Het resultaat is een straffe mix van cinema, circus en muziektheater.

FESTIVAL

VAN ONZE MEDEWERKER

WOUTER HILLAERT

BRUSSEL | De circustent waarin je voor de voorstelling *Moscow* wordt onthaald, ziet eruit als een half gerezen soufflé. Of als een cake die ineengezakt is. Alles hangt af van de manier waarop je naar de Russische hoofdstad Moskou kijkt. Is het een neoliberale imperium in opbouw, of een communistische droom die uiteenscheurt in arm en rijk? Op de zes bewegende videoschermen die rond de piste hangen,

botsen beelden van het oude Moskou met de glamour van Mercedes-logo's op hoge wolkenkrabbers. Voor de camera bekent een wetenschapster dat ze 's nachts moet gaan poetsen om rond te komen. Op een ander scherm staart de clown van het Staatscircus minutenlang in het niets.

De makers van deze montage zijn Bart Baele, Yves Degryse en Caroline Rochlitz. In 2004 verrasten ze met hun eerste filmproject *Jerusalem*, over het samenleven van joden, moslims en christenen. Later volgden portretten van *Iqaluit*, een geïsoleerde eskimo-

stad, en van *Bonanza*: ooit een bloeiende mijnstad in Colorado, nu een slangennest met nog maar zes bewoonde huizen. Zo doen ze het altijd: veel lezen over de gekozen stad, ter plaatse beelden schieten en interviews doen, om dan met al dat materiaal een montage te maken over meerdere schermen.

Wat is jullie aan Moskou het meest opgevallen?

Degryse: ‘De hardheid waarmee er gecommuniceerd wordt. Als onze tolk aan de telefoon een interview probeerde te versieren, kafferde hij de mens aan de andere kant van de lijn gewoon uit. Als je dat niet doet, krijg je in Moskou niks.’

Rochlitz: ‘En dan die bureaucratie. Je voelt je er zo nietig door. Je hebt honderden papieren nodig en dan moet je vaak nog eens geld opleggen ook. Neem ons visum: ze vragen daarvoor een invitatie van ter plaatse, maar op de site van de Russische ambassade in Brussel vind je gewoon links naar

instanties die zo'n formulier tegen betaling voor je *faken*. Dat hebben we dan maar gedaan.’

Corruptie is ook een van de rode draden door jullie documentaire. *Degryse*: ‘Ik geloof dat corruptie evenveel geld omzet als het BNP. Ik heb er wel anders naar leren kijken. Russen zien geld toestoppen niet als omkoping, wel als een versnelling van de gang van za-

‘In Rusland zijn er zelfs proffen die je buizen als je niet betaalt’

ken. En als je eigen cameraploeg twee keer wordt opgepakt, en je krijgt ze met geld sneller weer buiten, dan twijfel je toch. Mensen hebben de keuze, is de rede-nering. Al kan je daar wel vragen bij stellen, als ook sommige prof-fen je buizen als je niet betaalt.’

Zo verdiepen jullie wel meer clichés, maar je komt weinig nieuws te weten over Rusland.

Rochlitz: ‘Dat klopt, terwijl we wel gezocht hebben naar die nieuwe blik. Maar in Moskou is het heel moeilijk om bij mensen binnen te raken. Dag in dag uit krijg je enkel die clichés.’

Degryse: ‘Zelf had ik vooraf toch een heel ander beeld van Moskou. Ik had me de interviews echt voorgesteld met talloze verplichte glazen wodka, terwijl er helemaal geen gastvrijheid was. Buiten Moskou wel: met de circusdirecteur in zijn datsja moest je de wodka op den duur over je schouder kieperen. Dat is het cliché!’

Hoe reageren Russen zelf op jullie film?

Degryse: ‘Eén Moskoviet was laaiend: “dit is echt Moskou in concentratie!” Twee andere Russen vroegen woedend hun geld terug: “één grote leugen voor telkens honderdvijftig man”. Dat contrast vind ik niet erg. Het spiegelt de breuklijnen in Moskou zelf.’

Jullie schetsen van Moskou de snelle groei, maar voor Berlin zelf is het op vijf jaar tijd nog sneller gegaan. ‘Moscow’ is gemaakt met tien internationale coproductanten.

Degryse: ‘Wij staan daar zelf ook van te kijken, ja. Na ons project *Bonanza* was er echt een sneeuw-baleffect. We hebben er vijftien landen mee aangedaan. Ook steden contacteren ons: komen jullie hier geen aflevering maken? Maar daar passen we voor. “Voor al uw portretten, bel Berlin”: dat zou het meteen uithollen.’

Wel wordt nummer vijf de Ruhr, op vraag van Frie Leysen voor het Theater der Welt-festival. Zij geeft ons alle vrijheid.’

Berlin brengt ‘Moskou’, 20 tot 23 mei, Nieuwe Graanmarkt, Brussel. Inlichtingen 070/222.199.

 ONLINE

www.kfda.be

www.berlinberlin.be